

IS HET DEPRESSIE? OF EEN ZIEK SYSTEEM?

Luc Van de Ven
Klinisch Ouderenpsycholoog
Dienst Ouderenpsychiatrie
Universitair Psychiatrisch Centrum KU Leuven

Disclosure belangen spreker

(Potentiële) belangenverstrengeling: Geen

Depressie en een systeemproblematiek gaan steeds samen...

... maar dit heeft niets met culpabiliseren te maken.

Depressie bij ouderen

1. Kwetsbaarheid
2. Uitlokkende factoren (verlies; neurologische aandoeningen; ...)
3. Onderhoudende factoren (denkstijl; systeem; ...)
4. Beschermende factoren
5. Weerslag op de omgeving
6. Systeem en behandeling en preventie

Onderhoudende factoren

CONTEXT

bv. steeds appel doen op gezond gedrag, stimuleren, aanzetten tot activiteit...
wanneer dit geen succes heeft: ontgoocheling, kwaadheid, verwijt...

Beschermende factoren

Het belang van een vertrouwenspersoon:

- Intimiteit (cf. bevindingen rond eenzaamheid)
- Troost
- Tegenspraak

Zie: Luc Van de Ven (2014). Troost. Over ouderdom, zorg en psychologie. Uitg. Garant.

Geschiedenis van de relatie

- ▶ Partnerkeuze
- ▶ Misverstanden en valkuilen
- ▶ De 'mythe' van de brave echtgenoot
- ▶ Samen sterker (?)

Zie: Lies Van Assche (2015). Partnerrelatie, intimiteit en seksualiteit in de tweede levenshelft. Uitg. Garant.

Weerslag op de omgeving / de 'verborgen' patiënt

- ▶ Zorgstress
- ▶ Relatiestress (rolomkering; verdampende intimiteit)
- ▶ Netwerkstress

De rouw van de 'verborgen' patiënt

- ▶ Schuldgevoelens
- ▶ Angst
- ▶ Maatschappelijke veroordeling (cf. suicidepoging)

Systeem en behandeling en preventie

- ▶ De patiënt staat centraal? Ja, als het systeem de patiënt is.
- ▶ Betrekken van de directe omgeving bij behandeling en preventie: belang van drie-partijen-overleg (bv. te veel eisen van de patiënt, of te weinig eisen)
- ▶ Begrip voor en begeleiding van de 'verborgen' patiënt.

Psychotherapeutische aandachtspunten

- ▶ Opbouwen van een therapeutische relatie
- ▶ Meerzijdige partijdigheid
- ▶ Begeleiden van rolomkering; finishing well; het stallen van oude koeien
- ▶ Ondersteuning door dag-therapeutisch programma.